

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Negyedévre	30 dinár
Egy óra	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1921.

I. évfolyam, 285. szám.

Szerda, december 28.

A parlament munka-programmja.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd dec. 26.

Parlament körökben nagy türelmetlenséggel várják a szkupstina működésének megkezdését.

Elsősorban az indennitási törvényjavaslat megvitatása kerül napirendre. Eddig már tizenkét szónok jelentkezett, köztük Protij Sztóján és dr. Trambity Ante is.

Lemondott a hadügy-miniszter.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd dec. 26.

A kormány megalakulása és a kinevező ukáz megjelenése után Zeese vity hadügyminiszter azonnal beadta lemondását. A hadügyi tárca betöltése dolgában még nincs döntés. Valószínű, hogy a kormány legközelebbi ülésén fogja meghozni erre vonatkozó határozatát.

A beogradi kereskedők a külföldi fizetések függőségéért.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, dec. 26.

A beogradi kereskedők egy küldöttsége tegnap felkereste Pasity Nikola miniszterelnököt és arra kérte, hogy a kereskedelmi és pénzügyminisztereknek a külföldi kereskedelmi tartozások kifizetésének elhalasztására vonatkozó törvényjavaslatát terjessze mielőbb a szkupstina elé, hogy ezáltal a kereskedők elkerülhessék a rájuk váró anyagi katasztrófát.

Pasity miniszterelnök azt válaszolta a küldöttségnek, hogy a kormány azon lesz, hogy mielőbb javuljon az ország gazdasági és pénzügyi helyzete.

A törvényelőkészítő-bizottság munkája.

Rendelet a fegyverviselésről. — A tisztviselők drágasági pótléka.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, dec. 26.

A szkupstina törvényelőkészítő-bizottsága — amely három nap múlva befejezi munkáit — tegnap, vasárnap, úgy délelőtt mint délután ülést tartott, mely alkalommal sorra vették a még elintézendő törvényjavaslatokat és rendeleteket.

A tegnapi nap folyamán befejezte a bizottság a fegyverviselésről szóló rendelet megvitatását, amelyet elvben egyszer már elfogadtak. Több bizottsági tag felszólalása után a rendelethez még három új szakaszt fűztek hozzá. Az első szerint általában engedélyezik a fegyverviselést, de a közbiztonság veszélyeztetése esetén ez a jog akár egyéktől megvonható, akár egész kerületekre nézve felfüggeszhető. A második szakasz előírja, hogy minden polgár, akinek birtokában fegyver van, köteles azt járási hatóságának

bejelenteni. A harmadik szakasz a büntetések kiszabásáról szól.

Ezután a bizottság elfogadta a esendőségről szóló törvényjavaslatot, majd újra áttért a tisztviselők drágasági pótlékáról szóló törvényjavaslatra, amelyet különös fontosságára való tekintettel tegnap nem tárgyaltak le egészen.

A bizottság tegnapi ülésén elvben elfogadta a javaslatot, részletes megvitatása azonban mára maradt. A törvényjavaslatra vonatkozólag a bizottsági tagok véleménye erősen megosztó volt, ezért dr. Kumanudi pénzügyminiszter kijelentette, hogy ez a törvény csak a végleges tisztviselői törvény meghozataláig fog érvénytelenné válni és hogy az az állam mai közigazgatási be rendezkedésének és pénzügyi viszonyainak megfelelően készült és már ezért s nagyon fontos, hogy a szkupstina mielőbb meghozza a tisztviselői törvényt.

Zendüléstől félnak Burgenlandon az osztrákok.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Wien, dec. 26.

A wieni lapok újból foglalkoznak a megszállott területen uralkodó rossz hangulattal. A területeken — írják a lapok — a lakosságnak zendülésre van hajlandósága, mert a lakosság zöme nem szimpatiait Ausztriával.

Hogy él Károly Funchalban.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Funchal, dec. 26.

Károly teljes elzárkózottságban tölti napjait. Látogató nem léphet be a villájába. Az egyedüli ember, aki előtt állandóan nyitva áll az ajtó, Wierian Kaszró, Károly bankárja. Károly hű kísérelője, gróf Hunyady, a király hadsegéde, állítólag vissza szándékozik térni Magyarországra.

Ujra sztrájkolnak Ausztriában.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Wien, dec. 26.

A távbeszélő és táviró alkalmazottak az újonnan felmért fizetéssel nincsenek megelégedve és karácsony után ismét sztrájkba lépnek.

Fegyverszünet a törökök és görögök között.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Milano, dec. 26.

Athénből az a hír érkezett, hogy Görögország és Törökország között még új év előtt fegyverszünet létesül.

Rathenau Berlinben.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Berlin, dec. 25.

Rathenau az este visszaérkezett Londonból. Holnap, hétfőn Rathenau jelentést tesz londoni utjáról. A német birodalmi kormány válasza főbb vonalaiban készen van, a jelentés után átrevidiálják és az ünnepek után azonnal elküldik.

A hadikárok megállapítása Beogradban.

Az udvarnagyi hivatal bejelenti a királyi család kárát — Pasity miniszterelnök hadikára.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd dec. 26.

Beograd város Terazzia kerületi bírósága, amely már hetek óta tárgyalja a hadikár megállapítása iránt tett bejelentéseket, ma a királyi ház tagjainak bejelentéseit kezdte tárgyalni.

Az udvarnagyi hivatal bejelentése szerint a világháború alatt az udvarnak összesen egymillió száznyolevanhatezerhuszonkilenc dinár és 1 millió 686 ezer kilencven frank kára volt. Főképpen a királyi lakosztályaiban esett nagy kár, de jelentősen megkárosodtak György és Pál hercegek, nemkülönben Jelena hercegnő is.

A királyi család kárának megállapítása után a bíróság tárgyalás alá veszi a Pasity Nikola miniszterelnök hadikárára vonatkozó bejelentést. A miniszterelnök bejelentésében felsorol két régi ezüsttel díszített arnauta puskát, két revolvert és két handzsárt, amit arnauta főnököktől kapott, mert segítette őket Wied herceg elűzésében. Pincéjéből több hordó régi bor, az orosz cártól, Péter királytól, a román és a bolgár királytól kapott sok értékes ajándéktárgy, képek és más tárgyak tűntek el, úgy hogy kára meghaladja a másfélmillió frankot.

Az öt dináros papirpénz sorsa.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, dec. 26.

A pénzügyminisztérium és a Narodna Banka megállapodása alapján a Beograd városi villanytelepen pár nap előtt nagymennyiségű öt dináros papirpénzt égettek el negyvenhárommillió kilencszázötvenezer dinár értékben. Emellett az aktusnál jelen volt a nemzeti bank részéről Stojanovity Márkó, a Narodna Banka helyettes kormányzója, továbbá Jovanovity Márkó, a Narodna Banka felügyelő bizottságának tagja, a pénzügyminisztérium részéről pedig Pekánovity főfelügyelő.

TÖZSDE

December 26.

Beograd, V a l u t á k : Dollár 64-25, Lei 51-50, Leva 45, Márka 35-60, Osztrák korona 1-55.

Devizák: London 275, Páris 525, Genf 1270, Milano 294, Prága 92-75, Berlin 25-50, Wien 1-23, Szófia 46-25, Budapest 10-85.

Andrássy nem tudott előre a királypuccsról.

Budapest, dec. 26.

Andrássy Gyula gróf ujságírók előtt nyilatkozott a Károly-puccsban viselt szerepéről. Nyilatkozatában cáfolja azokat a híreszteléseket, hogy előre tudott volna a király jöveteléről. Károly második magyarországi látogatása őt is meglepetésszerűen érte. Ami az ő szerepét illeti, a második látogatást megelőzőleg arra törekedett, hogy az ellentéteket elsimítsa a király és Horthy kormányzó között. Tiszta véletlenségből tartózkodott a gróf Sziráky családnál Dénesfán, amikor a király repülőgéppel leszállt. Esküje kötelezte arra, hogy rendelkezésre álljon a királynak, de hazafiúi kötelességét is így vélte legjobban teljesíteni. Legitimista volt és az is marad mindvégig. Ha egészségével rendbejön, tárgyal a politikai vezetés atvételéről. Tudja, hogy politikai akcióbálopását minden oldalról figyelik, ezért nincs helye elhamarkodásnak az ő részéről. Csak megfelelő előkészületek és megfontolás után lát hozzá a politikai aktivitáshoz.

A gyülekezési jog Magyarországon.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, dec. 26.

A belügyminiszter nyilatkozott ujságírók előtt, hogy a kormányzat elhatározott szándéka a kivételes hatalom gyakorlása által kialakult állapotokat fokozatosan megszüntetni. Minden minisztériumban folyik ez irányban a munka, úgy hogy a gyülekezési és egyesülési jogról szóló javaslat legközelebb a nemzetgyűlés elé kerül. Ezzel párhuzamosan, a szakszervezeti törvény, illetve a szakszervezeti szabadság rendezése is előkészületben van.

Budapest, dec. 26.

A kormány a gyülekezési jog korlátozásáról szóló rendeletet akképpen módosította, hogy mindennemű politika népgyűlést meglehet tartani, de ehhez a rendőrhatalomtól előzetes engedély szükséges.

Összeül a legfelsőbb tanács.

Páris, dec. 26.

A legfelsőbb tanács ülését véglegesen január hatodikára tűzték ki. Ez a tanácskozás terv szerint január tizenkettedikéig fog tartani, utána tartják meg az entente külügyminiszterei párisi konferenciájukat, amely a közeli kelet problémáit fogja tárgyalni.

Elhalasztották a nemzetközi gazdasági konferenciát.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, dec. 26.

A londoni hivatalos körök szerint, a nemzetközi gazdasági konferenciát, melyről Lloyd George és Briand Londonban tanácskoztak, csak a jövő év tavaszán tartják meg Washingtonban vagy Londonban.

Hajóösszeütközés Zemun és Beograd között.

Három perc alatt elsüllyedt egy vontatóhajó.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, dec. 26.

Tegnap este hét óra tájban közvetlenül Beograd előtt a Duna és Száva összefolyásánál, könnyen végzetessé válható hajóösszeütközés történt. A hajóösszeütközést minden borzalmassága dacára, mégis szerencsés kimenetelűnek mondhatjuk, mert nem járt emberáldozattal. Mindössze annyi történt, hogy néhány megrémült utas kényszerűen vett a Duna hideg vizében. Az összeütközésről tudósítók a következőket jelentik:

Vasárnap este hét óra lehetett, amikor a Strossmayer nevű Zemun és Beograd között közlekedő személyhajó, Zemun hajóállomásról elindult és teljes gőzerővel Beograd felé igyekezett. Amint az utasokkal teljesen megtelt személyhajó a Duna és Száva összefolyásához ért, óriási robajjal és heves rázkódattal összefutott a Szávából kifelé jövő „Prizren” nevet viselő vontatóhajóval. Az összeütközés az egész hajót oldalra billentette, az utasok hanyatvágódtak, senki sem tudta mi történt. Mindenünnen jajkiáltások és segélykiáltások hangzottak, a halálra rémült utasok te-

hetetlenségükben egymást rohanták meg kérdésekkel és ezzel csak még fokozták a teljes pánikot.

A „Prizren” az összeütközés pillanatában rögtön süllyedni kezdett, hirtelen gyorsasággal telt meg a hatalmas hajó vízzel s rövid három perc alatt teljesen eltűnt a Duna felszínéről.

A „Strossmayer” utasai az első percben nem tudva, hogy melyik hajó kapott léket, a vízbe vetették magukat, hogy így meneküljenek ki, a meglehetősen távol lévő partra. A „Prizren” személyzete is vízbe ugrott, vagy a vontatott, árukkal megrakott teherhajókon keresett menedéket. Szerencsére rövid néhány perc múlva megérkezett Beogradból a „Kaimakesalan” nevű segélyhajó, mely azonnal a mentéshez fogott. Csupán ennek köszönhető, hogy emberéletben nem esett kár.

Az anyagi veszteség meghaladja a félmillió dinárt. A nyomozás megindult annak a megállapítása végett, hogy az összeütközésért kit terhel a felelősség. Állítólag a „Prizren” kapitánya nem vette észre a Strossmayer jelzését.

HIREK

A cukorgyári rablógyilkosság fő tárgyalása. A cukorgyári, farkasdi és toráki rablógyilkosság és a sorozatos betörések elkövetésével vádolt egyének felett, ma délelőtt kilenc órai kezdettel folytatják a tárgyalást. A mai nappal egyuttal befejezést nyer a bizonyító tárgyalás s már csak a vád- és védbeszédek valamint az ítélet megszerkesztése és kihirdetése van hátra. Ma délelőtt az uzdini bírót és a két uzdini rendőrt hallgatják ki, akikre a toráki gyilkosság vádlottjai mint alibi-tanúk hivatkoztak. Egyuttal felolvassák Uzdin község törzskönyvét, melybe a letartóztatásokat is bevezetik és így, ha Miók Péter és társai a toráki gyilkosság napján, mint ők az állítják, tényleg letartóztatásban voltak, kétségtelenül meg kell hogy említse a törzskönyv. A három tanu kihallgatása után, valószínűleg tíz óra körül, a királyi ügyész vádbeszédére és a védőgyűvek védbeszédére kerül a sor. Ítéletre a feldolgozandó óriási anyagra való tekintettel, előreláthatólag csak e hét végén van kilátás.

Nagy hajtóvadászat az Avala-hegyen. Beogradból jelenti tudósítók, hogy az erdő- és bányauügyi minisztérium hétfőn nagy hajtóvadászatot rendezett az Avala- és a Karazat-hegyek erdőségeiben, mert az utolsó napokban már a környékbeli falvak is veszélyeztetve voltak az ott elszaporodott vadaktól. A

hajtóvadászaton nagyszámu beogradi és környékbeli vadász is részt vett.

Csökken a magyar papirpénzforgalom. A magyar jegyintézet december 15-iki kimutatása szerint december második hetében az állami jegyek forgalma 1061 millióval csökkent.

Chanuka-estély. A „Zsidó Nemzeti Egyesület” vasárnap délután a Chevra-ház nagytermében nagy-sikerű Makkabeus-ünnepélyt rendezett. A termet zsúfolásig megtöltötte a közönség, sőt az érdeklődés ez alkalommal már olyan nagy volt, hogy sokan kiszorultak a teremből. Kerpner Lajos lendületes elnöki megnyitóját után Rochnitz Olga nagy sikerrel szavalt el néhány M. Rosenfeld verset. Niedermann Mór dr. főrabbi költői gondolatokban gazdag ünnepi beszéde után Hiller Donka és Steiner Dezső zeneszámainak volt megérdemelt és zajos sikere, majd végezetül az ifjusági énekkar tökéletes precizitással énekelte el a Hetikvát, amivel a sikerült ünnepély véget ért.

Házimulatságokon, estélyeken zongorajátszást elvállal Neszményi, az Etablissement Paris karmestere.

Hivatalok és irodák magyar-, német-, szerb- és horvátnyelvű íróasztali előjegyzési hetinaptár szükségleteiket fedezték közvetlenül a Lustig-féle naptár-kiadóvállalatnál Osijeken. Darabja csak 6 dinár.

Tüzifa állandóan kapható Kurländer Imre cégnél Veliki Beeskerek. Telefonszám 35 és 89.

A műkedvelők asztaltársaságot alapítottak. A beeskereki műkedvelők, akiket ezideig semmi szorosabb kapocs nem tartott össze, érdekeik megvédése és tudásuk fejlesztésére már régebben elhatározták egyesületbe való tömörülésüket. Tegnap tették meg erre nézve az első kísérletet, mely egyelőre megelégszik az asztaltársaság szűkebb kereteivel is, később azonban erős egyesületté alakul. Az új asztaltársaság tegnap délután tartotta első megbeszélését a Klub-kávéházban, amelyen az összegyűlt műkedvelők kimondták az asztaltársaság megalakulását. A Műkedvelők Asztaltársasága, január 8-ikán, délelőtti fél tíz órakor tartja első ülését a Klub-kávéház kistermében.

Schmidt táncművészt felmentették. Annakidején megírta a „Torontál”, hogy Schmidt Mihály táncművészt a rendőrség letartóztatta, mert ez év július 3-án tartott tánciskolai záróvizsgán, a szépségverseny lapoknak eladott képeslapok között Károly király arcképével ellátott tábori levelezőlapok is voltak. A beeskereki törvényszék büntetőtanácsa a szeptember elsején tartott főtárgyalásán, az állam védelméről szóló törvény szakaszai alapján bűnösnek mondotta ki Schmidtet és elítélte hat havi börtönrre. Schmidt fellebbezést nyújtott be az ítélet ellen, kérte a felmentését és a tábla döntéséig szabadlábra helyezését. A bíróság visszautasította az utóbbi kérelmet s így Schmidt továbbra is a fogházban maradt. December huszonkettedikére tűzte ki a novisadi királyi tábla, mint fellebbezési bíróság, Schmidtet ügyében a főtárgyalást. A vádlott táncművészt fogházhoz vezette át Novisadra, ahol a főtárgyaláson bebizonyítást nyert a vád alaptalansága, a vád és következményei alól felmentették és elrendelték azonnali szabadlábra helyezését. A táncművész így négy hónapi fogság után végre elhagyhatta a beeskereki fogházat.

UI SZERENCSE ÉS ÉLETKEDVET nyer minden hölgy, ha külsejét szebbé alakítja és jobban tetszik embertársainak. Sok díszrebben részesülnek, mint a szépségápolás kedvelt szerel: Feller „Elsa” illómtéjszappan, „Elsa” arc- és bőrvédőkenőcs, „Elsa”-Tancchina hajpórázó kenőcs. Szétküldi: FELLER V. JENŐ patikus, STUBICA DONJA, Central 202 sz. (Hrvatska)

Anglia, Európa gazdasági talpraállításáért.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, dec. 26.

Az angol ipari és kereskedelmi világ képviselőinek és a kormány tagjainak a Downing-streeten tanácskozásai megkezdődtek. A tárgy: Európának gazdasági talpraállítása. Négy ipari képviselő a hadügyminiszterrel Párisba utazik, hogy a tárgyalásokat a francia ipar képviselőivel folytassa.

„VOGTA” Rt.

VEGIKI BEESKEREK. Telefon 137.

Legszebb

karácsonyi

ajándékok.

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok

kaphatók a Gazdasági Részvénytársaság butar. és üvegosztályánál.

Tüz.

A kulturának, elsősorban pedig a magyar kulturának valóságos szenzációja a Gömöri Jenő szerkesztésében Pozsonyban megjelenő „Tüz” c. havi folyóiratnak első száma.

Hatalmas, gazdag füzet, valóságos könyv ez az első szám, amelyben a szerkesztő — maga is a magyar irodalomnak egyik előkelő reprezentánsa — maga köré gyűjtötte a mai irodalom legjelentősebb íróit, akik tehetségük és tudásuk legjavával szolgálják a „Tüz” magasra kitűzött céljait. E célok közül a legfontosabbak egyike az ismert erők tömörítése és újak sorakoztatása mellett az utódállamok magyar irodalmának és irodalmi életének fellendítése. Valóban fórumot teremtett vele megalapítója, fórumot, ahonnan a művészet erő szava mindenhol el fog jutni.

Az első számot egyszerű írások teszik utóélettel gazdaggá és díszessé. Barbussé, a nagy francia író a „Tüz” megindítása alkalmával származó üdvözlő irással köszönti a nagy hivatottságu lapot, Ignotus mélyenjáró, a nagynevű író minden kiváló erényével ékes írást küldött a „Tüz” első számába. Lesznai Anna, a zengő szava költő, egy nagy-zabásu, a lélek kivételes tehetségében átizzott verses ciklussal szerepel. Gömöri Jenő gyönyörű és egészen újszerű írással lepi meg az olvasót, Szépl Ernő remekbe készült, a nagy író mélysegekben kutató szemével meglátott, kivételes gondolatsorral és élő rengő stílusával ragadja el az olvasót. Révész Béla éreztelt, finom prózai költeményt ad, míg Balázs Béla új utakon járó, ezer színben csillogó irással gazdagítja az első számot.

Az aktivisták új szemzőgből látott írásművészetét is tömör hangon szólal meg a „Tüz”-ben. Berendi László, Vozári Dezső, Lányi Menyhért kitűnő írásai élénken ki-domborítják új művészi hitvallásuk értékét.

Ezekeken kívül egy sereg ragyogó tollal megírt ideológiai cikk teszi változatossá és erőssé a „Tüz” első számát.

Ránkülvé külön érdekessége a „Tüz” első számának Borsodi Lajosnak, lapunk dolgozó társának, a mi irodalmi viszonyainkra rámutató írása, amelyről a kritika meleg elismeréssel emlékezik meg.

A „Tüz” első száma elsőrangú irodalmi teljesítmény, az írásművészetnek nagyjelentőségű eseménye. Ez az első szám mindenütt meg fogja nyitni a szívek kapuit, ahol az egyetemes kulturát magyar szóval szolgálják.

Vizsgálat a soproni népszavazás ügyében.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Wien, dec. 26.

A „Neues Wiener Abendblatt” arról értesül, hogy a nagyköveti konferencia, amely Sopronban a tábori bizottságnak adandó utasítások kidolgozására albizottságot küldött ki, a soproni szavazás ügyé-

ben vizsgálatot rendelt el. Valószínű, hogy a vizsgálat alatt, a budapesti és wieni entente képviselők Sopronba utaznak, hogy az ügy részleteit a helyszínen megállapítsák.

Német-orosz közeledés.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Berlin, dec. 26.

A kelettel való forgalom kereskedelmi és ipari összeköttetés előmozdítására a Berlinben megalapított gazdasági központ érintkezésbe lépett a legnagyobb amerikai bankcsoporttal, hogy bocsásson kétszázötven millió dollár a német bankoknak rendelkezésére, Oroszország gazdasági felépítésére irányuló akcióra. A felépítési szervezet, egyesíti az összes bankügyleteket, kereskedelmet és ipart. A német munkásság gazdasági szervezeteinek vezetősége, legközelebb szakértőket küld Oroszországba, hogy a szovjet kormánnyal már letárgyalt gazdasági-politikai kölcsön szerződést megkíséreljen.

Oroszország gazdasági körleteiben kombinált kereskedelmi- és iparkapcsolatban lesznek a Moszkvában létesítendő és az ország területén számos fiókkal rendelkező német-orosz központi bankkal. Az amerikai hitelt, amelynek megszerzésén most fáradoznak, kizárólag Oroszország forgalmi kiépítésére és az ezt előkészítő szervezetek felállítására fordítják.

A lanei egyezmény nem tetszik a nagynémeteknek.

A „Torontál” tudósítójának távirata

A lanei egyezmény a nagynémetek körében oly elkeseredést keltett, hogy legutóbbi ülésükön elhatározták a kormányból való kilépésüket. A belügyi tárca ugyanis a nagynémetek kezén van, mivel pedig a lanei egyezmény határozatainak végrehajtása részben a belügyminiszterre is hárulna, ez valószínűleg beadja lemondását.

Állami kapitalizmust akar Lenin.

Riga, dec. 26.

Lenin december 20-án nyitotta meg Moszkvában a kilencedik bolsevista kongresszust. Megnyitó beszédében kijelentette, hogy nem a kapitalizmus megsemmisítéséről van szó, hanem épen a kapitalizmus fenntartásáról és annak állami kapitalizmussá való átváltoztatásáról.

Hogy élnek a Habsburg-család tagjai?

Hercegisasszonyok a takaréktüzhely mellett. — Pajner Lipót Szalvátor sportol. — A letűnt toscanai ág.

A Budapesten megjelenő Az Újság romantikus cikket ír arról, hogyan élnek manapság a Habsburgok. A cikk mindenestre nagyon érdekes, hogy mennyire igaz, azt már nem tudjuk ellenőrizni.

A háború alatt olyan körökben, melyek feltétlenül jól értesülteknek voltak tekinthetők, el volt terjedve annak a híre, hogy az öreg császár, Ferenc József, milliókat helyezett el Anglia állami bankjában, közvetlenül azzal a rendeltetéssel, hogy az uralkodó család biztosítására szolgáljon, szükség esetén... A családi biztosítási alap mellett számításba kellett még venni a Habsburgok nagy magánvagyonát is, úgy hogy az uralkodócsalád anyagi helyzete legalább is szilárdnak volt mondható.

Jött azonban a nagy összeomlás. Először derült ki, hogy sem Angliában, sem máshol, sem Ferenc József, sem más senki, nem helyezett el vagyont a Habsburgok biztosítására, akiknek magánvagyonát viszont a forradalom foglaltatta le. Így történt, hogy az összeomlás után a Habsburgok többé-kevésbé nehéz anyagi helyzetbe kerültek és bizony éppen úgy meg kellett ismerkedniük a létért való küzdelemmel, mint más emberfiának.

Mária Terézia kir. hercegnő — Károly volt császár mostoha nagyanyja, aki Károly Lajos kir. herceg harmadik felesége — ma visszavonultan él a Favoriten Fő-utján fekvő palotájában. A kir. hercegnő azonban ma csak a hátsó ház két szobáját lakja. A harmadik szobában hű udvarhölgye, egy hetvenéves bárónő lakik. Mária Terézia kir. hercegnőnek birtokai után nincsen több, mint nyolevanezer korona évi jövedelme. Az utcára alig megy ki. Nyáron azonban nyaralásra szokott utazni — harmadik osztályú vasuti kocsiban. Az idei nyarat Pranginsban és Hartensteinban töltötte, a volt király gyermekeinél.

Ugyancsak Hartensteinban volt Mária Annunziata kir. hercegnő is, aki hasonlóan szerény körülmények között él. Miksa kir. hercegnek, Károly király öccsének jobb a viszonyai. Ő nagy hozományt kapott

feleségével, egy Hohenlohe hercegnővel való házasság alkalmával.

Lipót Szalvátor kir. hercegnek már sokkal rosszabbul megy a sorsa, családjával együtt Spanyolországban tartózkodik, az entente-missziók védelme alatt. A család háztartása teljesen kispolgári keretek között mozog. A kir. herceg hír szerint annyira elszegényedett, hogy a nagyszámu család minden egyes tagja saját kezével tisztítja ruháját és cipőjét. Lipót Szalvátor felségét, Blanka kir. hercegnőt és a prinsesszket a látogatók akárhányszor — főzőkanállal a kezükben, a konyhában találják, ahol kipirult arccal ép úgy sűrögnek-forognak, mint a polgárlányok.

Ferenc Szalvátor — Ferenc József veje — Felső-Ausztriában, a Walsee-kastélyban tartózkodik. Ezt a kastélyt az osztrák állam nem foglaltatta le, ellentétben Mária Valéria kir. hercegnő filipshofi kastélyával, amelyre a osztrák köztársaság rá-tette a kezét.

Jenő és Frigyes kir. hercegek Spanyolországban élnek. Jenő tudvalevőleg a spanyol királyi család rokona. Palotája, amely a régi Vilmos császár-uton, ma Park-uton van, szemben a Stadtparkkal, csak kívülről őrizte meg a palota látványát. Belsejében tőzsdeüzletek, pénzbeváltók, jótékonyági egyesületek irodái, munkásegységek hivatalos helyiségei sorakoznak egymás mellé.

A legjobb helyzetben van még Frigyes Jenő kir. herceg, akinek birtokai Magyarországon vannak. Most válik el azonban, hogy mi fog történni Nyugatmagyarországon a birtokaival.

Egészen eltűnt a közszerleplestől a toscanai ág. Ennek az ágnak tagjai Feldkirchben élnek a legesőndesebb visszavonultságban.

Az öreg Lipót Szalvátor kir. herceg két fia: Lipót és Rajner Szalvátor, lemondtak kir. hercegi jogaikról és mint polgári egyének, Wient választották tartózkodási helyükkül. Lipót Szalvátornak saját vagyona van. Felesége Nikolits bárónő, akivel Zagrebben ismerkedett meg, ahol a háború alatt tartózkodott, mint a XIII. hadtest parancsnoka.

Rajner Szalvátor már egészen behelyezkedett a polgári életbe. Főleg az automobil-sportnak és a könnyű atlétikának szenteli idejét. Különösen kedveli a skizést. Vagyoni viszonyai lehetővé teszik, hogy egy másodrangú étteremben ebédelhessen és vacsorázzon, ahol a vendégek nagyon jól ismerik.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő 2177

vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításból eredő mindennemű visszkérésüket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Fogad délelőtt 10-12 óráig.

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

Huzás:

1922 január 2. és 3-án

PRÓBÁLJA MEG SZERENCSEJÉT

és vegyen mielőbb sorsjegyet az Ipar és Kereskedelmi Banknál Vel. Becskerek, Alexandrova (Fő) u.

Minden második sorsjegy nyar! Vidékiek levélleg is rendelhetnek. A nyarémények azonnal és minden levonás nélkül fizetettnek ki.

1/1 sorsjegy ára osztályonként	K 192
1/2 " " " "	96
1/4 " " " "	48
1/8 " " " "	24

Kötött nőruhákat

a legújabb bécsi divat szerint, mérték után, gyorsan szállít
az Első Torontali Gyapjufonó- és Harisnyakötőgyár Rt.

Veliki Bečkerek, Bakics-utca. 36. sz. távbeszélő.

Modellek a gyárban megtekinthetők!

2362

NARANCS

megérkezett!

1596

özv. Guttman Jakabné és fiai
Veliki Bečkerek, Zsitni trg (Gabona-tér).

ÉLESZTŐ

minden mennyiségben!

Arko gyártmányu Cognac Medicinal és különféle likőrök a legjobbak.

Főképviselet Vojvodina területére:
V. ZUBKOV G, Sember
Telefon 330. 2188

Elcserelelné

(Magyarországon Szeged mellett)
Ujszentiván köz-
ségben levő 2 házat gazdaság-
gal és 61

lanc első-
rendű szántóföldjét

hasonló jugoszláviai birtokkal,
esetleg el is adná. Bővebbet:

Putnik Milkónál, Josifovó

(U. p. Turska Kanizsa) 2289

Üvegipar Rt.

M Frank és Tsa Beograd.

Igazgatóság: Balkanska 33. Raktár: Kara-
gyorgyeva 83, a vasútállomással szemben.

Táblaüveg, préselt üveg, díszítő
(ornament) üveg, fehér és színes,
minden erősségben és nagyságban.
Nagyban és kicsinyben!

Üzemnagyobbítás folytán eladó

gőzgéptelep

mely áll: egy alig használt 84
indikált lőerejű, compound kon-
denzátoros Nicholson-féle gőz-
gépből; egy hozzávaló 40 □ tűz-
felületű Cornwall rendszerű 10
léghőnyomós gőzkazán; egy
9 □ fűtőfelületű gőztulhevitő.

Üzemben megtekinthető:

SZÉKELY BERTALAN

gőzmalomtulajdonosnái ADA, Bácska.

A karácsonyi ünnepek alkalmából ajánlom most érkezett
hirneves szerbiai zsupai
vörös és verseci fehér

boraimat,

melyet nagyban és kicsinyben a legolcsóbb napiáron kiárusítok.

Rosuly Milán

a „Toplica Milana“ kávéház és vendéglő
tulajdonosa, Vojvoda Bojovitya (Vörös-
marty) u. sarok. 2309

FIGYELEM!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
közönséget, hogy megérkeztek kül-
földről elsőrendű, még békebeli;

inga-, irodai- és Wecker-óráim, azonkívül svájci zsebóráim,
kitűnő szerkezetű

melyeket jótállás mellett a legolcsóbb napiáron kiárusítok. Elfogadok
órajavításokat, melyek saját műhelyemben a legprecízebb kivitelben
készíttetnek. Javításokért számtalan hírlapi, levélbeli elismerés és kitüntetés.

Tisztelettel

2193

Wantsik Aladár órás, Veliki Bečkerek.

Szobafűtésre alkalmas darabos kőszén

kapható a SZERB SZÖVETKEZETI BANK R.-T. fiókjá-
nak fatelepén (Srpska Zadrugna Banka) Veliki Bečkerek,
Bégapart, Gimnázium mögött. Telefon 208 2321

Korsós és Schirka

bor- és pálinkanagykereskedése
Pancevo, Kralja Petra trg 10. szám.

A karácsonyi és újévi ünnepek közeledtével ajánljuk
saját termestű és préselt

fehér, vörös és fajborainkat

és óbort, valamint saját égetésű gyöngytörkölyt, valódi
szerb szilvóriumot és klekovácsit, mindenféle likőröket
és legfinomabb jamaikai rumot a legalacsonyabb napiáron.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Ajánlunk

elsőrendű bükkhasáb tüzifát és
720-as könnyű benzint vashordókban.

Dobrovoljačka Banka u Banatu D. D.

Veliki Bečkerek, Sv. Markovity u.

Telefon 291.

Irodai munkákban, könyvelésben,
gyorsírásban teljesen jártas szer-
bül tudó

tisztviselőt vagy
tisztviselőnőt
keresünk.

Ajánlatot „Szorgalmas“ jellegű
a Torontál kiadóhivatala továbbít.

Eladó Petrogradska
ul. 438. sz. alatti HÁZ.
Két nagy lakás, nagy pin-
cék, istállók, színek és kert

Bővebb felvilágosítást ad
Molnár Géza
ny. gazdatiszt, Zsombolya.

Retortafaszén

legjobb minőségben, vagonszármányként
kapható HUBERT LAJOSNÁL NOVI SAD,
Zeleznicka ulica 17, a TESLICI IPAR-
MŰVEK vojvodinali és szerbországi vezér-
képviselője. 2197

Fehérnemű,

különösen menyasszonyi
kelengye varrását vállalom

Baloghné Schemmel Johanna
Veliki Bečkerek, Getrova (Német) u. 25.

ELADÓ SAROKHÁZ.

Kovačica (Antalfalva), vasuti állomás,
járási székhely, járásbírószék telek-
könyvvel, pénzügyigazgatóság, nagy
szerb intelligencia, a főutcán 400 □-
telken 8 szoba, fürdőszoba, 60 m.
mélykut kitűnő ivóvízzel, vízvezeték,
ügyvédnek, orvosnak, pénzügyi tisztnek,
vendéglősnek, avagy kereskedőnek
kitűnően alkalmas. Bővebbet a házban
601. vagy Piking ügynöknél V. Bečkereken.